

בית משפט השלום בירושלים

תא"ק 24953-96 בנק לאומי לישראל בעמ נ' זמיר

תיק חיצוני: מספר תיק חיצוני

בפני כבוד הרשמת בכירה אפרת רחלי מאירי מרקוביץ

תובעים בנק לאומי לישראל בעמ

נגד

נתבעים אריק יוסף זמיר

חקיקה שאוזכרה:

[תקנות סדר הדין האזרחי, תשמ"ד-1984](#): סע' [201](#), [480](#), [489](#)

מיני-רציו:

* בית המשפט קיבל בקשה לביטול פסק דין שניתן בהעדר הגנה לפני 20 שנה. נקבע, כי מצב בו כף המאזניים נעה בין מימוש זכות הגישה לערכאות לבין מניעת זכות זו, ראוי לנסות לפתוח שערי בית המשפט.

* דיון אזרחי – פסק-דין – בהיעדר הגנה

הנתבע הגיש בקשה לביטול פסק דין שניתן בהעדר הגנה לפני 20 שנה ובעקבותיו נפתח נגד המבקש תיק הוצאה לפועל בלשכת ההוצאה לפועל. הנתבע טוען, כי הוא לא היה מודע לפסק הדין, לא ידע על עצם קיומה של תביעה נגדו, הוא מעולם לא קיבל את כתב התביעה וכן לא קיבל לידיו אזהרה מלשכת הוצאה לפועל בתיק שנפתח נגדו כתוצאה מפסק הדין.

בית המשפט קיבל את הבקשה וקבע כלהלן:

בנסיבות קיים ספק, אם המבקש לא ידע כלל ועיקר אודות התביעה ופסק הדין שניתן נגדו. בהתאם לעקרונות הבטלות היחסית, ככל שהתקיימה תכלית ההמצאה ובית המשפט השתכנע כי בעל דין ידע על ההליך הרלוונטי, אין בטלות של ההמצאה בשל פגם טכני בהליך מסירת ההחלטה. אין מקום להורות על ביטול פסק דין מחובת צדק, אולם יש להורות על ביטולו בנסיבות העניין משיקול דעת בית המשפט.

ככלל, מקום בו סיכויי ההגנה הם טובים, כי אז יש לשים את עיקר המשקל לטובת ביטול פסק הדין שניתן בהעדר, אפילו המסירה נעשתה כדין. ברם, במקרה דנן, לא ברורים סיכויי ההגנה, וטענה לפיה "אין חוב" היא טענה כללית למדי. על המשיב אומנם לספק אסמכתאות לקיומו של החוב, אולם משניתן פסק דין בהעדר הגנה, חזקה על השופט שישב בדין כי בחן קיומו של חוב לכאורה בהתאם לכתב התביעה וכי בוצע אישור מסירה, כך שעל פניו התביעה נגד המבקש איננה משוללת כל יסוד, כפי שהוא מציג אותה.

החלטה

1. מונחת לפניי בקשה לביטול פסק דין שניתן בהעדר הגנה לפני 20 שנה ובעקבותיו נפתח נגד המבקש תיק הוצאה לפועל בלשכת ההוצאה לפועל בירושלים שמספרו 03-10150-97-0.

עיקרי העובדות וטענות הצדדים

2. לטענת המבקש, הוא התוודע לראשונה לפסק הדין הקיים נגדו ובכלל לעצם קיומו של התיק רק ביום 20.6.2016 עת הובא מביתו באמצעות שוטרים ללשכת הוצאה לפועל בירושלים במסגרת צו הבאה, או אז גילה כי עומד נגדו חוב למשיב על סך כחצי מיליון ₪.

3. נגד המבקש פתוחים כ-20 תיקי הוצאה לפועל בגין חובות שונים אשר נוצרו כתוצאה מערביות שחתם לפני כעשרים שנה לחברת "בוני ירושלים" אותה ניהל, לאחר שזו התמוטטה עסקית. לטענתו, הוא לא היה מודע לפסק הדין, לא ידע על עצם קיומה של תביעה נגדו, הוא מעולם לא קיבל את כתב התביעה וכן לא קיבל לידיו אזהרה מלשכת הוצאה לפועל בתיק שנפתח נגדו כתוצאה מפסק הדין. יתר על כן: הוא אף לא יודע בגין מה הוגשה התביעה נגדו וככל שעניינה חוב כלשהו, הרי שמעולם לא היו לו חובות כלפי המשיב. בעניין זה העיר, כי הגם שהוא היה בעבר בעל חשבון עו"ש אצל המשיב, הוא לא נותר בחוב כלשהו כלפיו. עם זאת, עם היוודעו לדבר תיק ההוצאה לפועל שנפתח נגדו לטובת המשיב, פנה למזכירות הוצאה לפועל וביקש לקבל לידיו העתק של אישור מסירה כלשהו אך נענה כי אין כזה בנמצא. כמו כן, התיק בבית המשפט בעניינו אף הוא טרם נמצא. משכך טוען כי יש לבטל את פסק הדין שניתן בהעדר בשל חובה מן הצדק משלא הוכח כי אכן קיבל את פסק הדין וכתב התביעה שעל בסיסו נשען.

עוד הוסיף, כי לטענתו יש לו הגנה טובה נגד התביעה שכן כאמור "אין לו כל חוב כלפי המשיב. לפיכך, סיכויי דחייתה תביעה כנגד המבקש הינם טובים ואף מטעם זה מבוקש לבטל את פסק הדין שניתן". הוא לא הגיש את הבקשה לביטול פסק הדין במועד הואיל והוא מועט באמצעים כלכליים ולכן נדרש לקבלת סיוע משפטי מהמדינה בהגשת הבקשה, אשר התעכב שלא באשמתו.

4. מנגד, המשיב מבקש לדחות את הבקשה. מדובר בבקשה לביטול פסק דין אשר ניתן נגד המבקש לפני כ-20 שנה. המבקש לא פעל במשך 20 שנה וכעת מנסה להטיל את חובת ההוכחה על המשיב. עיון בתיק ההוצאה לפועל מעלה כי האזהרה נמסרה לחייב במסירה מלאה. הכתובת המוצהרת על ידי המבקש היא הכתובת המעודכנת אצל המשיב ואף הכתובת המעודכנת בלשכת ההוצאה לפועל. כמו כן, בוצעו במסגרת תיק ההוצאה לפועל עיקולים שונים כגון עיקולי מדיה ורכב וכן הוטל עיקול על נכס המקרקעין שברשות

המבקש. בשנת 2013 הוטלו על המבקש הגבלות במסגרת תיק ההוצאה לפועל, לבקשת המשיב. המבקש בחר להתעלם מחובו כפי שבחר להתעלם מחובותיו הנוספים אשר עומדים על סך של כ-12 אלף שקלים.

5. המבקש הוסיף בכתב תשובתו, כי הגם שבתדפיס ההוצאה לפועל מצוין כי האזהרה בתיק נמסרה לכאורה למבקש, הרי שהמשיב לא הציג אישור מסירה כלשהו שחייב להימצא ברשותו או בתיק בהינתן שהוא עדיין פתוח. בעניין זה טען המשיב, **"אם לא הייתה מסירה אז היה נרשם שלא היה מסירה מלאה"** (שורה 2-3, עמ' 3 לפרוטוקול הדיון). כמו כן טען, כי אין להסתמך על התדפיס שיכול והמידע המצוי בו שגוי משמדובר בבקשת ביצוע שעניינה בקשת זוכה ולא חייב. טענות המשיב לפיהן ננקטו בתיק ההוצאה לפועל הליכי ביצוע למיניהם לרבות עיקולים אינן מעלות או מורידות לעניין ידיעתו של המבקש על קיומו של התיק, הואיל ולמעשה ננקטו נגדו הליכי סרק אשר לא שינו את מצבו, שכן, למבקש אין כלי רכב ואין לו חשבונות בבנקים בהם בוצעו העיקולים. עם זאת, אישר המבקש, במענה לשאלת המשיב כיצד נרשם עיקול אם לא היו אלה חשבונותיו, כי חשבונות אלה היו קיימים אותה עת אך לא פעילים, ולכן הם אף לא הובאו לידיעתו. בנוגע לנכס המקרקעין, מדובר בנכס שנמצא בחברה משכנת וברגע שנעשה עיקול לחברה שבפירוק, אין הדבר מובא לידיעתו. הוא שב והדגיש כי במסגרת בקשתו מיום 18.7.16 למתן צו חיוב בתשלומים בתיק ההוצאה לפועל המתייחס לפסק דין בתיק זה, נודע לו על תיק ההוצאה לפועל נוסף אליו לא היה מודע ובקשה דומה הוגשה ביחס אליו.

דיון והכרעה

6. לאחר שעיינתי בבקשה, בתגובה ובכתב התשובה, ושמעתי את הצדדים בדיון שקיימתי, הגעתי לכלל מסקנה כי לא קמה חובה מן הצדק לבטל את פסק הדין.

מיום מתן פסק הדין ועד לבקשה לביטולו חלפו למעלה מעשרים שנה. בחלוף תקופה כה ארוכה קשה להתחקות כיום אחר המצאת כתבי בי-הדין למיניהם, ובכלל זה לאישורי מסירה. שוכנעתי כי התביעה ופסק הדין נמסרו לכתובת שמסר החייב עצמו וכעת אינו יכול להלין כנגד התנאים בהם התגורר, כי באופן אך "טבעי" מנעו ממנו קבלת דברי הדואר, כפי שיובהר להלן. אם היה מודע למצב דברים זה שמנע ממנו היוודעות לחוב המשיב כמו לחובות אחרים, מדוע מסר כתובת זו בידיעה שיכול ולא יקבל את דברי הדואר, לפחות את אלו שפועלים לחובתו?

7. בפרוטוקול הדיון שהתקיים ביום 20.6.2016 לפני רשם ההוצאה לפועל, ציין המבקש כי הכתובת שלו לקבלת דברי דואר היא **"ת.ד קרית יערים 12"**, (גבעת זאב) וכי מדובר בשלד בניין שם הוא מתגורר. כך גם טען בדיון שלפניי. זו הייתה הכתובת המעודכנת בלשכת ההוצאה לפועל אותה עת. הגם שהכתובת צוינה במסגרת בקשת זוכה ולא במסגרת בקשת חייב, לא מצאתי כי יש בכך להעלות או להוריד שעה שהמבקש הצהיר בדיון לפני רשם

הוצאה לפועל כי שם הוא מתגורר ולשם הכניס "מיטה וארון" ויש לו "חיבור של חשמל זמני", כלשונו. בדיון שלפניי שב וטען כי הוא מתגורר בשלד של בניין ותמה כיצד נעשתה הדבקה על הדלת, משאין דלת. ברם, הוא לא הציג כל ראיה לכך שאין דלת במקום בו לכאורה הוא לן, אולם אף בכך אין להעלות או להוריד משאין חובה אף להדביק על דלת אלא במקום הנראה לעין (לשון [תקנה 489 לתקנות סדר הדין האזרחי](#), התשמ"ד-1984 להלן: התקנות). לאחר מכן ציין כי הוא לא התגורר שם באופן קבוע אלא היה גר חלק מהתקופות בכל מיני מקומות (למשל אצל בת זוג) והכתובת ניתנה אך ורק למשלוח דואר, כתובת שהוא כאמור מסר. בדיון ציין כי זוהי כתובת כללית לתיבת דואר שעשויה להתחלק עם אחרים. הוא ציין כי מסר את הכתובת הזו הואיל וזוהי הכתובת המצוינת במשרד הפנים אבל מדובר בתיבת דואר לחלוקה. לשיטתו, על המשיב היה מוטל לוודא שהוא מקבל את דברי הדואר ולברר עם השכנים – "אולי השכן יודע שאני...נסעתי לאיזה שבוע...הם פשוט הדביקו איפשהו ולא ידוע איפה ואם בכלל. לא הייתה הדבקה וכשבא שליח ורואה שלד שזה לא מצב רגיל אז היה פותח את הראש והולך לשכן ושואל מברר...זה לא בדרך כלל קורה שיש שלד של בניין. כשמגיעים לכתובת ויש שלד אז זה לא מצב שגרתי. אני צריך לתת כתובת למסירת כתבי דין" (ראו עמ' 6 לפרוטוקול הדיון, שורות 19-23. אם כך הדבר, מדוע מסר כתובת זו? כאשר חלק מהמכתבים כן היה מקבל אולם את דברי הדואר מהמשיב או מלשכת הוצאה לפועל – לא קיבל?

אינני סבורה כי על המשיב או שליחי ההוצאה לפועל לבדוק מול השכנים להיכן נסע המבקש "אולי נסע לשבוע", עת הוא עצמו מציין כי גר בשלד של בניין ובאופן מזדמן, כך שלא ברור שחקירת שכנים הייתה מועילה בנסיבות העניין. ודוק; המבקש הצהיר כי הוא מסר את הכתובת הזו לצורך כתבי בי דין. תמוה שהוא טוען כי לא ידע על חובות כלפי המשיב ואחרים במשך 20 שנה והוא מלין כנגד אותה תיבת דואר שהוא מסר כבעייתית וכי הכתובת היא ארעית ומדובר בשלד של בניין "שאינו מצב שגרתי" ומטיל את הדופי כלפי השליחים שביצעו מסירה, כשהוא הוביל אותם לשם.

עוד ציין המבקש כי ייתכן וחלק מהמכתבים הגיעו לכתובת אחרת שמסר המשיב עת הודיע להוצאה לפועל על שינוי ייצוג, אולם לכך השיב המשיב כי המסמכים הישנים הגיעו לקריית יערים 12 ואף אם טענת המבקש נכונה היא, אין בכך לבטל מסמכים שנשלחו קודם לכן. אני מקבלת את תשובת המשיב לטענה זו.

8. זאת ועוד, בהחלטת רשם ההוצאה לפועל צוין כי התיק נגד המבקש נפתח בשנת 1997 ונמסרה בו אזהרה במסירה מלאה לפי הנתונים בתיק ההוצאה לפועל בתאריך 10.3.1997. נקבע כי המבקש לא הוכיח את יכולתו הכלכלית ולכן לא ראה הרשם עילה ומקום לשנות משיעורו של צו החיוב בתשלומים. מכאן אתה למד כי היה צו תשלומים וחקירת יכולת כלפי המבקש, מה שמהווה אינדיקציה פוזיטיבית לכך שיכול היה לדעת על החוב נגדו. אפילו והעיקולים שהוטלו לא שינו את מצבו, הרי שלא ניתן להטיל עיקול בלי אישורי מסירה ואם

רשם ההוצאה לפועל הטיל עיקול, משמעותו כי קיימת חזקת תקינות המנהל שלא נסתרה ועל כן לא ניתן להתעלם מהתדפיס שגילה כי בוצעה אזהרה במסירה מלאה, אפילו ולא נשמרו בתיק אישורי מסירה לאחר כעשרים שנה, אשר מכך מנסה להיבנות המבקש.

9. המבקש מלין כנגד המצאה באמצעות הדבקה, עת מדובר בשלד של בניין בו התגורר. כאמור, המבקש הוא אשר מסר את הכתובת, ובהליך שניתן בו מען להמצאת כתבי בי-דין, יכול שתהא ההמצאה במסירת הכתב לפי אותו מען, וכל עוד לא הודיע בעל דין, בהודעה בכתב לבית המשפט, על שינוי במענו, יראו כל כתב שהומצא לפי המען האמור כאילו הומצא כראוי (ראו [תקנה 480](#) לתקנות). משמצוין בתדפיס ההוצאה לפועל כי בוצעה אזהרה במסירה מלאה, והמשיב אינו טוען כי ביצע מסירה לידי של המבקש או כי הלה סירב לחתום אלא כי ביצע את המסירה באמצעות הדבקה, הואיל ולא מצאו את המבקש, אני רואה בכך המצאה כדין –

”שליח בי-דין שלא מצא שום אדם שאפשר לפי תקנות אלה להמציא לו כדין את הכתב, אף על פי שפעל בשקיפה ראויה וסבירה, או שהאדם כאמור סירב לקבל את הכתב, יזביק את הכתב על הדלת החיצונית או במקום אחר נראה לעין בבית שבו רגיל האדם לגור או לעסוק” (ראו תקנה 489 לתקנות).

אכן, המצאה בדרך של הדבקה אינה צורת ההמצאה האולטימטיבית ואולם, וכאמור, מקום שלא ניתן לאתר את הנתבע מהווה המצאה בדרך זו המצאה כדין בהתאם [לתקנה 489 לתקנות סדר הדין האזרחי](#) (ולעניין זה ראו גם [רע"א \(מחוזי י-ם\) 55770-12-14 בסט קאר חברה לשירותי רכב בע"מ נ' שטרנברג](#) [פורסם בנבו] (10.3.2015)).

10. אך בכך לא סגי. לא ניתן להתעלם מתמהיל התרחישים הנסיבתיים: בשנת 2013 הוטלו על המבקש הגבלות; מהחלטת הרשם הוצאה לפועל ניתן ללמוד כי כבר ניתן לו צו תשלומים בעבר והוחלט בהחלטה מחודש יוני 2016 לא לשנות את הצו; במקביל קיימים נגדו כ- 20 תיקי הוצאה לפועל עליהם ידע למעט לטענתו התיק דנן ותיק נוסף שהוא עותר לביטול פסק דין; וכן התקיים בעניינו הליך פשיטת רגל, אולם, לטענתו – הן מול רשם ההוצאה לפועל והן בדיון שלפניי - לא ידע מה עלה בגורל אותו הליך וכשנשאל אם קיבל במסגרת הליך הפשי"ר פירוט של החובות השיב כי לא יודע מה נפסק, וכלשונו **”לא מצאתי לנכון לברר”**... **”לא עניין אותי כי אז היו לי דברים חשובים יותר על הפרק, בריאותיים...שאלו אם אתה רוצה אפשר לבדוק אז אמרתי שאין צורך בגלל זה שהוא נסגר אז מה אני צריך לעשות חקירות** (עמ' 5 לפרוטוקול הדיון, שורה 30 וכן עמ' 6, שורה 3-7 בהתאמה), ואין בכך אלא משום **”עצימת עיניים”** - מאלה גם אלה קשה להלום שלא ידע דבר אודות חוב כה משמעותי העומד נגדו והלה נפל עליו כרעם ביום בהיר בחודש יולי 2016, כטענתו (עמ' 2 לפרוטוקול הדיון, עמ' 1-2).

11. יוער, כי בדיון שלפניי ציין המבקש כי לפני שבועיים ביטל כב' הרשם הבכיר נחשון פסק דין שניתן בהעדר הגנה לטובת העירייה (תא"ק 32371-02-12) [פורסם בנבו] בתיק שנפתח שלוש שנים קודם לכן, בעניין דומה, שמהטיל על העירייה חובה מוגברת. ברם, אין הנידון דומה לראיה. באותו מקרה הוכח כי דבר הדואר הגיע לקריית יערים 20 ולא 12, כפי שמסר המבקש.

12. העולה מהמקובץ, כי ספק בעיני אם המבקש לא ידע כלל ועיקר אודות התביעה ופסק הדין שניתן נגדו, אפילו תמצוי לומר כי הבנק במהלך 20 שנה נקט פעולות שלא שינו את מצבו ולאחר מכן קפא על שמריו שנים ואז חידש את פעולתו. כאמור בפתח הדברים, לאחר 20 שנה אין להישען על תצהיר מוסר שנעדר מהתיק ולהיבנות על כך בנסיבות אלו לטובת החייב, עת עולה כי המסקנה ההגיונית המתקבלת מבחינת החומר הראייתי בתיק היא שספק רב אם המבקש לא ידע על ההליך נגדו. בהתאם לעקרון הבטלות היחסית, ככל שהתקיימה תכלית ההמצאה ובית המשפט השתכנע כי בעל דין ידע על ההליך הרלוונטי, אין בטלות של ההמצאה בשל פגם טכני בהליך מסירת החלטה.

משכך אני קובעת כי אין מקום להורות על ביטול פסק דין מחובת צדק, אולם אני מורה על ביטולו בנסיבות העניין משיקול דעת בית המשפט במסלול הקבוע [בתקנה 201](#) לתקנות.

13. ככלל, מקום בו סיכויי ההגנה הם טובים, כי אז יש לשים את עיקר המשקל לטובת ביטול פסק הדין שניתן בהעדר, אפילו המסירה נעשתה כדין. ברם, במקרה דנן, לא ברורים סיכויי ההגנה, וטענה לפיה "אין חוב" היא טענה כללית למדי. על המשיב אומנם לספק אסמכתאות לקיומו של החוב, אולם משניתן פסק דין בהעדר הגנה, חזקה על השופט שישב בדיון כי בחן קיומו של חוב לכאורה בהתאם לכתב התביעה וכי בוצע אישור מסירה, כך שעל פניו התביעה נגד המבקש איננה משוללת כל יסוד, כפי שהוא מציג אותה.

14. מכל מקום, מצב בו כף המאזניים נעה בין מימוש זכות הגישה לערכאות לבין מניעת זכות זו, ראוי לנסות לפתוח שערי בית המשפט. הגישה הכללית של בתי המשפט היא גישה ליברלית על פיה די בסיכוי לקבלת טענות ההגנה ואין צורך בהגנה שתתקבל באופן ודאי, משהימנעות מביטול פסק דין שניתן בהעדר הגנה פוגע בזכות בסיסית לטיעון וגישה לערכאות, כאמור.

המבקש פנה לקבלת סיוע משפטי והשתכנעתי כי אי הגשה במועד הקבוע בתקנות להגשת בקשה לביטול פסק דין חלף עקב המתנתו לקבלת הסיוע. הואיל ומנגד עומדת זכותו של הנתבע ליתן לו את יומו בבית המשפט ובכלל זה הזכות לגשת לערכאות, סבורני כי ניתן לרפא את הפגם על ידי הפקדת סכום הקרוב לסכום חוב הקרן לטובת המשיב. אשר על כן,

פסק הדין שניתן בהעדר יבוטל תמורת הפקדתו של המבקש סך של 10,000 ₪ שהינו סכום הקרוב לסכום קרן החוב בקופת בית המשפט.

ניתנה היום, י"ב כסלו תשע"ז, 12 דצמבר 2016, בהעדר הצדדים.

אפרת רחלי מאירי מרקוביץ 54678313
נוסח מסמך זה כפוף לשינויי ניסוח ועריכה

[בעניין עריכה ושינויים במסמכי פסיקה, חקיקה ועוד באתר נבו – הקש כאן](#)